

”נקודה טובה” – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גיליון 23 - שנת תשפ”א גיליון ”צו” - יד’ ניסן תשפ”א, 27 למרץ 2021)

לע”נ אמו”ר ר’ יוסף-חיים ב”ר יעקב רוט ז”ל

ב”ה

”נקודה טובה” לפרשת ”צו” - ליל הסדר

חמי רודנר כתב את שיר המחאה שלו **”מות ההיסטוריה”** (מילים ולחן), כי הוא קצת התעייף, ממשאה הכבד והוא רוצה להשתחרר ממנה ולנוח...

כָּל כֶּךָ עֵינַי מִמִּשְׁאֵה הַהִיסְטוֹרִיָּה

לָמָּה הִיא כָּל כֶּךָ כְּבֵדָה...

בֶּן גּוֹרִיוֹן - מֵת

סְטָאֲלִין מֵת... (וגם פרעה מת...)

ליל הסדר הוא בדיוק ההיפך. ליל הסדר הוא לילה בו אנו טוענים עלינו מחדש את מסע ומשא ההיסטוריה. עוסקים בגורל היהודי ובייעוד האלוקי, נחים קמעא, אוספים כוח ומחדשים אנרגיות ומוטיבציה, מהדקים את רצועות התרמיל, מגדירים יעדים ויוצאים שוב אל המשך הדרך של מסע חיינו. **מסע של עם סגולה ואור לגויים, למרות הקשיים והמשא הכבד.**

במאמרנו זה, נעסוק הפעם בראיה היסטורית.

במהלך ספר בראשית, התגלה הקב”ה רק ליחידים - לאבות האומה. הם אלה שהודיע את קיומו בעולם ואילו הוא, המשך להסתתר מאחורי מסך הטבע ועולם כמנהגו נוהג.

נקודת המפנה בה הקב”ה החליט לצאת מ”מחבואו”, להתגלות ולפרסם את עצמו, היתה תחילתו של מהלך גאולת עם ישראל המעונה, ממצרים.

זו הפעם היחידה בהיסטוריה של העולם כולו בה הקב”ה החליט לחרוג ממנהגו כ”**אל מסתתר**” (ישעיהו מה, טו) ולצאת אל ”קדמת הבמה” באופן גלוי ובולט. לחבוש את הכובע של **”שר ההיסטוריה”** ולהוביל ביד רמה ובזרוע נטויה את התהליך של יציאת מצרים, באופן החורג מגדר הטבע - מכות מצרים, קריעת ים סוף עד לכניעתו של פרעה מלך מצרים, שראה את עצמו כאל.

”וַיֵּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי אֲנִי ה’ ” (שמות ז, ה), אומר הקב”ה ומודיע. וגם, ”וַיֵּדְעוּתָם (אתם - בני ישראל) כִּי אֲנִי ה’ ” (שמות ו, ז). בבחינת שיעור אמונה חד פעמי

וכדי שלא נשכח את האירוע היחודי הזה ואת תובנותיו, הוא **”נצרב”** בתודעה היהודית **”בגדולי”**. אנו **”חוקקים”** את פרשיות יציאת מצרים על מזוזות בתינו ומניחים אותן על ידינו ועל ראשנו (בתפילין) ומזכירים את המאורע הזה בתפילותינו שחרית וערבית, כדי שנוכח... ולא נשכח.

ומידי שנה בליל הסדר אנו מתכנסים, נְחַוְוִים מחדש את יציאת מצרים, כדברי חז”ל: **”בכל דור ודור חייב אדם להראות את עצמו כאלו הוא בעצמו יצא עתה משעבוד מצרים”** (מדרש תנאים, דברים פרק ו).

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

זאת ועוד. ניסי יציאת מצרים הם ראייה והוכחה לכך שהקב"ה הוא בורא העולם. כי רק הבורא יכול לשלוט כך בטבע, כפי שעשה בעשרת מכות מצרים ובקריעת ים סוף (הרמב"ן).

בהנגדה להנהגה אלוקית גלויה זו, אנו פוגשים את מגילת אסתר - את מגילת הסתר הפנים, בה הכל לכאורה מתגלגל ו"קורה" בדרך הטבע. סיפור של חצר מלוכה "ביזנטית", אהבה, קינאה ושנאה. כשלכאורה, סיפור שרק במקרה הסתיים בטוב.

חז"ל "קורעים" את המסכה והמסכים מעל סיפור המגילה ומגלים לנו שבכל מקום שהמגילה כותבת "המלך" סתם (ולא המלך אחשוורוש), היא מתכוונת למלכו של עולם, לקב"ה - שר ההיסטוריה, שהוא זה ש"רוקם", מנהיג ומוביל את התהליכים ההיסטוריים, בצינעה ובסתר.

וזו אולי הסיבה לכך שהמגילה זכתה להיכלל בין כתבי הקודש. כדי ללמד אותנו לחפש את "טביעות אצבעותיו" של הקב"ה בין דפי ההיסטוריה וגם בין דפי העיתון... ולנסות לזהות את ה"מגע האלוקי" גם בדברי קדם וגם בדברי ימינו.

בשנת תשט"ז (1956), ביום העצמאות השמיני של מדינת ישראל, נשא הגאון הרב יוסף דב הלוי סולובייצ'יק, ממנהיגי המזרחי בארה"ב, את נאומו המפורסם "קול דודי דופק".

הוא ניתח את המאורעות ההיסטוריים של התקופה, הסיר מעליהם את מסך ה"מקרה" וה"טבע" וטען כי יד ה' היתה זאת. יש כאן תהליך ומהלך אלוקי ברור, הוא אמר. צריך רק להתבונן.

ניצחנו של צה"ל על צבאות ערב במלחמת העצמאות, הקמת המדינה, פתיחת שעריה ושובו של עם ישראל לארצו, הם בבחינת הוכחה ברורה, כי הקב"ה דפק על דלתנו ובא לגאול אותנו (עוד על ביאור הביטוי "קול דודי דופק", בגיליון הבא).

זאת ועוד, בהצבעה באו"ם על הקמת מדינת ישראל, התלכדו רוב אומות העולם יחד ותמכו בהקמת מדינת ישראל. ובפרט ארצות הברית וברית המועצות, שהצביעו שתיהן יחד בעד ההצעה, דבר שהיה ועודנו מאד חריג.

על ישיבת האו"ם הזאת אמר הרב: "מי שהסתכל אז היטב בעינו הרוחנית, הרגיש ביושב ראש האמיתי שניצח על הדיונים - והוא הדוד". הקב"ה "שר ההיסטוריה", בכבודו ובעצמו, הוא זה שניהל באמת את הישיבה הזאת.

ליל הסדר הוא הזדמנות טובה "לשדרג" את יכולת ההבטה, העיון והניתוח של ה"עין הרוחנית" שלנו (כדברי הרב סולובייצ'יק). הבה נלמד לחפש ולזהות את ה"נגיעות" של הקב"ה - "שר ההיסטוריה" בדברי ימי העם והעולם. וזאת הן מתוך הכרת ההנהגה האלוקית הגלויה בה אנו עוסקים בליל הסדר וגם מכוח הכרת ההנהגה האלוקית הנסתרת, אותה למדנו במגילת אסתר.

בשולי הדברים נעיר, כי הראי"ה קוק - רבה הראשי הראשון של ארץ ישראל, היה מקפיד לכתוב את המילה היסטוריה עם האות "ת" בדווקא, כדי לרמוז ולאמר, שבהסתוריה הזאת, מוסתרת ההשגחה האלוקית, יד ה' ופעולתו.

ההבנה וההכרה כי יד ה' מכוונת את המסע שלנו, תקל עלינו את כובדו של "משא ההיסטוריה" (מתכתב עם השיר בו פתחנו).

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

הכרכת שבת פינף ופסח כשר ומה

מה רוט

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חבריך.**